

Verkennend natuuronderzoek Schoolstraat te Lemerveld

Onderzoek naar de mogelijke effecten van de voorgenomen herontwikkeling op beschermde soorten flora en fauna en beschermde natuurgebieden

Datum: 01-11-2021
Auteur: D. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: VKNO/2021/01.11
Versie: D1

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.2	Doelstelling	3
1.3	Onderzoeksgebied	3
2	Wettelijk kader	5
2.1	Wet natuurbescherming; Natura 2000	5
2.2	Wet natuurbescherming; Soortenbescherming	5
2.3	Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland	6
3	Gebiedsbescherming	7
3.1	Natura 2000-gebieden	7
3.2	Natuurnetwerk Nederland	7
4	Soortenbescherming	9
4.1	Werkwijze	9
4.2	Flora	9
4.3	Vogels	9
4.4	Zoogdieren	9
4.4.1	Vleermuizen	9
4.4.2	Overige zoogdiersoorten	10
4.5	Vissen, amfibieën en reptielen	10
4.6	Ongewervelden	10
5	Conclusie	11
5.1	Wet natuurbescherming; Natura 2000	11
5.2	Wet natuurbescherming; soortenbescherming	11
5.3	Natuurnetwerk Nederland	11

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor een perceel aan de Schoolstraat 42 in Lemelerveld bestaan herontwikkelingsplannen, waarbij bestaande bebouwing wordt gesloopt en vervangen door nieuwbouw. In opdracht van Aveco de Bondt is hiervoor een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de mogelijke effecten van de voorgenomen herontwikkeling op beschermde soorten flora en fauna en Natura 2000-gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming en beschermde gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland in beeld te brengen. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van het verkennend natuuronderzoek.

Figuur 1.1: Globale ligging onderzoeksgebied (rood omlijnd).

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden ten aanzien van beschermde soorten flora en fauna of Natura 2000-gebieden of uit de Omgevingsverordening van de provincie Overijssel ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland. Indien sprake is van effecten op beschermde soorten flora en fauna, dan is voor de ingreep mogelijk een ontheffing vereist op grond van de Wet natuurbescherming. Indien sprake is van significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden, dan is voor de ingreep mogelijk een vergunning vereist op grond van de Wet natuurbescherming. Aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland is alleen onder voorwaarden toegestaan binnen de ruimtelijke procedures.

1.3 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bestaat uit een perceel met bebouwing in het stedelijk gebied van Lemelerveld. Op het perceel staat een bedrijfspand met een naastgelegen (bedrijfs)-woning, een bijbehorend verhard parkeerterrein en rondom het gebouw een gecultiveerde tuin met aan de achterzijde een grasveldje met een stroomhuisje en een oudere boom. Onderstaande foto's geven een indruk van het onderzoeksgebied.

Foto 1 t/m 6: Indruk onderzoeksgebied.

2 Wettelijk kader

2.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

Het gebiedsbeschermingsdeel van de Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden) in Nederland. Projecten of andere handelingen en plannen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel – zonder vergunning – niet toegestaan. Ook het vaststellen van plannen zoals een bestemmingsplan of een inpassingsplan is niet toegestaan, indien het betreffende plan significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden. Naast directe effecten (bijv. ruimtebeslag), dient ook gekeken te worden naar indirecte effecten als gevolg van externe werking (bijv. door geluid, licht en stikstofdepositie).

Indien significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet op voorhand met zekerheid zijn uit te sluiten, is in ieder geval een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.

2.2 Wet natuurbescherming; Soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de wet zijn lijsten opgenomen met beschermde soorten. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbe-
palingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ten aanzien van de andere beschermde soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit ontheffingsplicht artikel 3.10 uit de Wet natuurbescherming. Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld dient bij overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb een ontheffing te worden aangevraagd. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstorend geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de Wnb. Er is dan geen ontheffing nodig.

2.3 Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland

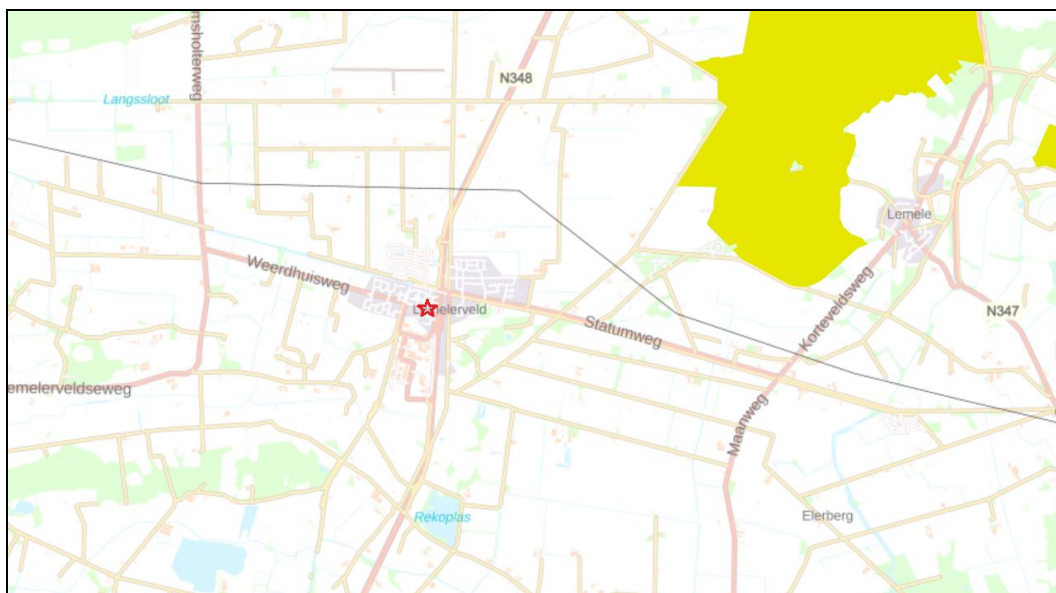
In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is verankerd. Het NNN werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan als Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. NNN/EHS zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen het NNN/EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Concrete beleidsregels ten aanzien van de NNN in Overijssel zijn opgenomen in de vigerende provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Overijssel.

3 Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Vecht- en beneden-Reggegebied (deelgebied Lemelerveld) op ca. 3 km afstand van het plangebied. Andere Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand (> 5 km) van het plangebied.

Figuur 3.1: Ligging Natura 2000-gebieden (groen/gele kleur) ten opzichte van het plangebied (rode ster). Bron: Atlas van Overijssel.

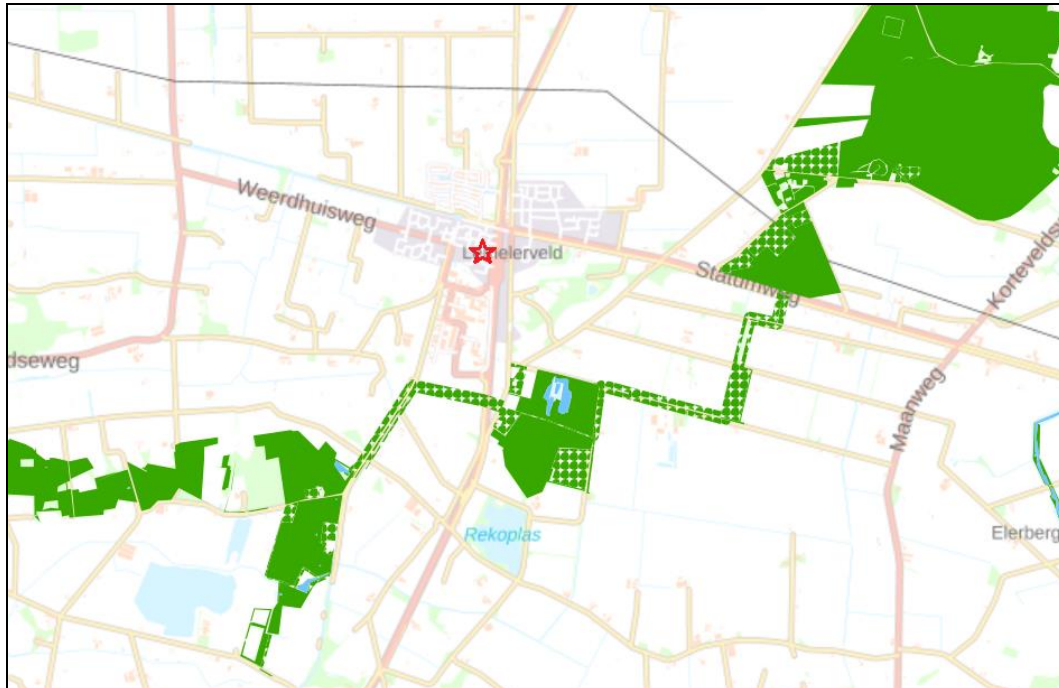
Het onderzoeksgebied maakt geen onderdeel uit van de begrenzing van een natura 2000-gebied en vormt geen leefgebied voor soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Van oppervlakteverlies van een Natura 2000-gebied of van daarbuiten gelegen leefgebied van kwalificerende soorten is geen sprake. Het onderzoeksgebied ligt in het stedelijk gebied van Lemelerveld en is niet direct zichtbaar vanuit omliggende Natura 2000-gebieden. Van optische verstoring van soorten in Natura 2000-gebieden is derhalve geen sprake. Gelet op de ligging van het onderzoeksgebied in het stedelijk gebied van Lemelerveld, de relatief grote afstand tot Natura 2000-gebieden (ca. 3 km) en de beperkte impact van de ingreep (reguliere sloop- en bouwwerkzaamheden), kan een significante verstoring van soorten in Natura 2000-gebieden door licht, geluid en trillingen op voorhand worden uitgesloten. Significante gevolgen door oppervlakteverlies, verstoring door licht of geluid of optische verstoring zijn op voorhand met zekerheid uitgesloten.

De omliggende Natura 2000-gebieden waaronder Vecht- en Beneden-Reggegebied zijn stikstofgevoelige gebieden. Tijdens de bouwfase komen mogelijk extra stikstofemissies vrij die zouden kunnen leiden tot een toename aan stikstofdepositie op omliggende stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Met de inwerkingtreding van de Wet stikstofreductie en natuurherstel geldt per 1 juli 2021 een partiële vrijstelling van de vergunningplicht uit de Wet natuurbescherming voor tijdelijke stikstofeffecten van bouwprojecten. Of in de gebruiksfase sprake is van een toename aan stikstofdepositie kan aan de hand van een stikstofberekening worden vastgesteld.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Aangezien het plangebied buiten de begrenzing van het NNN ligt en de provinciale ruimtelijke verordening van Overijssel geen bepalingen ten aanzien van externe werking kent,

is nadere toetsing aan de bepalingen uit de provinciale ruimtelijke verordening van Overijssel ten aanzien van het NNN niet noodzakelijk. Gelet op de kleinschaligheid van de voorgenomen ingreep (reguliere bouwwerkzaamheden in het stedelijk gebied van Lemeleveld) wordt een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN overigens ook niet verwacht.

Figuur 3.2: Ligging NNN ten opzichte van het plangebied (rode ster). Bron: Planviewer PRV Overijssel.

4 Soortenbescherming

4.1 Werkwijze

Op 11 september 2021 heeft een verkennend veldbezoek in het plangebied plaatsgevonden. Op basis van een expertoordeel is aan de hand van biotoopeisen van beschermde soorten en habitatkenmerken in het plangebied beoordeeld welke beschermde soorten er in het plangebied kunnen voorkomen. Het veldonderzoek heeft een verkennend karakter en kan niet worden gezien als uitputtende soorteninventarisatie.

Er zijn in de NDFF of in andere beschikbare bronnen geen waarnemingen van beschermde soorten aanwezig uit het onderzoeksgebied. In de bredere omgeving komen verschillende beschermde soorten van stedelijk gebied zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger, huismus en gierzwaluw voor.

4.2 Flora

Het plangebied bestaat voor uit bebouwing, erfverharding en gecultiveerde tuin in het stedelijk gebied van Lemelerveld. Hier is geen voor beschermde plantensoorten geschikt biotoop aanwezig, uitgezonderd voor muurplanten. Op de gevels van de gebouwen in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde soorten muurplanten aangetroffen. Op niet-verharde terreindelen zijn tijdens het veldbezoek ook geen specifieke standplaatsen voor beschermde plantensoorten aangetroffen. Aanwezigheid van beschermde plantensoorten in het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Aanvullend veldonderzoek naar planten of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.3 Vogels

Het bedrijfsgebouw in het onderzoeksgebied is ongeschikt als nestplaats voor gebouw-bewonende vogels met een jaarrond beschermde nestplaats zoals huismus en gierzwaluw. Deze bebouwing bevat geen voor huismus en gierzwaluw geschikt hellend pannendak of andere toegankelijke dakconstructies. De naastgelegen (bedrijfs)woning bevat wel een hellend pannendak en is geschikt als nestplaats voor huismus. Aan de hand van aanvullend veldonderzoek dient vastgesteld te worden of deze woning door huismussen wordt gebruikt als nestplaats. Voor gierzwaluw is deze woning niet geschikt als nestplaats. De pannen sluiten goed op elkaar aan en langs de randen van het pannendak is een houten betimmering aanwezig. Aanwezigheid van nestplaatsen van gierzwaluw kan op voorhand worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van huiszwaluw aan de gevels van de gebouwen aangetroffen. Voor andere gebouw-bewonende vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats zoals kerkuil en steenuil is het onderzoeksgebied ongeschikt. In de bebouwing zijn ook geen sporen (uitwerpselen, braakballen) van uilen aangetroffen.

In begroeiing op het terrein of op platte daken kunnen verschillende (zang)vogelsoorten broeden waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Tijdens het broedseizoen van vogels (globaal van half maart tot begin augustus) dient rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van broedvogels waarvan het nest niet jaarrond is beschermd.

4.4 Zoogdieren

4.4.1 Vleermuizen

Het bedrijfsgebouw in het onderzoeksgebied is ongeschikt als verblijfplaats voor gebouw-bewonende vleermuizen. Deze bebouwing bevat geen spouwmuren en heeft geen voor vleermuizen geschikt hellend pannendak of andere toegankelijke dakconstructies. De naastgelegen (bedrijfs)woning bevat wel een hellend pannendak en heeft spouwmuren met open stootvoegen. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in deze bebouwing kan niet op voorhand worden uitgesloten. Aan de hand van aanvullend veld-

onderzoek dient vastgesteld te worden of deze woning door vleermuizen wordt gebruikt als verblijfplaats.

In het onderzoeksgebied zijn verder geen voor boombewonende vleermuizen geschikte holle bomen aanwezig. Aan de noordzijde van het onderzoeksgebied staat een grotere boom (es), maar deze bevat geen holtes, scheuren of loshangend schors en is daarom niet geschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Vanwege de beperkte omvang van het onderzoeksgebied en de ligging in het stedelijk gebied van Lemelerveld kan aanwezigheid van een essentiële vliegrouete of essentieel foerageergebied op voorhand worden uitgesloten.

4.4.2 Overige zoogdiersoorten

Het onderzoeksgebied ligt in het stedelijk gebied van Lemelerveld en valt daarmee buiten het verspreidingsgebied van de meeste niet-vrijgestelde beschermde soorten overige zoogdieren, zoals das, boommarter, bever en waterspitsmuis.

De bebouwing in het onderzoeksgebied is potentieel geschikt als verblijfplaats voor de steenmarter, een soort die in het stedelijk gebied van Lemelerveld kan voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen sporen (prooiresten of latrines) van steenmarter aangetroffen in de bebouwing. De bebouwing heeft ook geen voor steenmarter toegankelijke openingen.

In het onderzoeksgebied is geen geschikt leefgebied voor de in (de omgeving van) Lemelerveld voorkomende eekhoorn, bunzing, hermelijn en wezel aanwezig. Op het perceel is ook geen dekking in de vorm van takkenrillen, houtstapels, dichte heggen etc. aanwezig waarin egels zouden kunnen verblijven. Als foerageergebied voor de egel is het onderzoeksgebied slechts marginaal geschikt. Van essentieel foerageergebied dat van belang is voor de functionaliteit van mogelijk elders aanwezige verblijfplaatsen is geen sprake.

Aanvullend veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming voor niet-vrijgestelde beschermde soorten overige zoogdieren is niet aan de orde.

4.5 Vissen, amfibieën en reptielen

Het onderzoeksgebied ligt in het stedelijk gebied van Lemelerveld, buiten het verspreidingsgebied van de meeste niet-vrijgestelde beschermde soorten vissen, amfibieën en reptielen. Tijdens het veldbezoek is ook geen geschikt biotoop voor niet-vrijgestelde beschermde soorten vissen, amfibieën en reptielen aangetroffen. Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater en van geschikt landhabitat aansluitend aan geschikte voortplantingsplaatsen kan aanwezigheid van niet-vrijgestelde beschermde soorten vissen, amfibieën en reptielen op voorhand worden uitgesloten. Aanvullend veldonderzoek naar vissen, amfibieën en reptielen of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.6 Ongewervelden

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten ongewervelden in het plangebied aangetroffen. Het plangebied ligt in het stedelijk gebied van Lemelerveld en bevat ook geen geschikt biotoop voor beschermde soorten libellen, dagvlinders of andere soorten ongewervelden. Zo ontbreekt bijv. sleedoornstruweel als waardplant voor de beschermde sleedoornpage. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. Aanvullend veldonderzoek naar ongewervelden of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

5 Conclusie

5.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

De voorgenomen herontwikkeling leidt, afgezien van stikstofdepositie, niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000. Nadere toetsing in de vorm van een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Ten aanzien van stikstofdepositie geldt dat tijdens de sloop- en bouwfase mogelijk extra stikstofemissies vrijkomen die zouden kunnen leiden tot een toename aan stikstofdepositie op omliggende stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Met de inwerkingtreding van de Wet stikstofreductie en natuurherstel geldt per 1 juli 2021 een partiële vrijstelling van de vergunningplicht uit de Wet natuurbescherming voor tijdelijke stikstofeffecten van bouwprojecten. Of in de gebruiksfase sprake is van een toename aan stikstofdepositie kan aan de hand van een stikstofberekening worden vastgesteld.

5.2 Wet natuurbescherming; soortenbescherming

De (bedrijfs)woning in het onderzoeksgebied is potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen en als nestplaats voor huismus. Aan de hand van aanvullend veldonderzoek dient vastgesteld te worden of deze bebouwing daadwerkelijk door vleermuizen wordt gebruikt als verblijfplaats of door huismussen als nestplaats. Indien dit het geval is, dan is voor de herontwikkeling een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Voor andere niet-vrijgestelde beschermde soorten geldt dat vaste rust- of voortplantingsplaatsen ontbreken en geen sprake is van essentieel leefgebied.

Er dient rekening gehouden te worden met aanwezigheid van broedvogels in de begroeiing of op platte daken in het onderzoeksgebied, waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Dergelijke broedende vogels mogen niet verstoord worden tijdens het broeden en in gebruik zijnde nesten mogen tijdens het broedseizoen niet worden aangetast.

Tabel 5.2: Samenvatting resultaten soortenbescherming

Soort(groep)	Functie	Maatregelen / vervolgstappen
Huisumus	Mogelijk nestplaatsen in woonhuis	Aanvullend veldonderzoek en mogelijk ontheffing
Gierzwaluw	Geen nestplaatsen	N.v.t.
Vleermuizen	Mogelijk verblijfplaatsen in woonhuis	Aanvullend veldonderzoek en mogelijk ontheffing
Broedvogels zonder jaarrond beschermde nestplaats	Nesten in bebouwing en begroeiing	Werken buiten broedseizoen of werkgebied voorafgaand aan broedseizoen ongeschikt maken. Broedseizoen loopt globaal van half maart tot begin augustus
Overige soorten	Geen verblijfplaatsen of essentieel leefgebied	N.v.t.

5.3 Natuurnetwerk Nederland

De voorgenomen ingreep leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de vigerende provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Overijssel ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland. Verdere toetsing in de vorm van een "Nee, tenzij-toets" is niet aan de orde.